

וּמִפְּקָנוּ דְנַפְשָׁא, מְקוּדָם דְנִפְקַת אִית לָהּ צִעְרָא,
 לְבִתָּר דְנִפְיִקַת בְּרַחְמֵי. וְרִזָּא דְמִלְכָּה (ירמיה
 לא) בְּבָכִי יָבֹאוּ, לְבִתָּר וּבִתְחִנוּנִים אוֹבִילִים, וּבְגִין דָּא,
 (ירמיה ל) וְעַת צָרָה הִיא לִיעֲקֹב וּמִמְנָה יִשְׁעֵי, וַיִּפְקֹן
 בְּרַחְמֵי. וּבְגִינוּנָא דִשְׁלַח קִדְשָׁא בְרִידָּה הוּא לְיוֹנָה,
 וְלֹא אֲשַׁבַּח אֶתְרָ לְשָׂרְיָא. הָכִי שְׁלַח לָךְ רַעֲיָא
 מֵהִימְנָא בְּקִדְמִיתָא.

וּמַה בְּתִיב בְּהוֹן. (שמות ב) וַיִּפֶן כֹּה וְכֹה וַיֵּרָא כִּי אֵין
 אִישׁ. דְּבִלְהוֹן חֵיבִין, וְלֹא אֲשַׁכַּחַת בְּהוֹן אִישׁ
 זוֹכֵה לְאַפְקָא מִן גְּלוּתָא. וּבְגִין דָּא סְרַבַת לְמִיזַל תַּמּוֹן,
 וְאַמְרַת, (שמות ד) שְׁלַח נָא בְיַד תְּשַׁלַּח. וְהִיא אֲנִתָּ בְּגוֹן
 בְּהִיא וּמְנָא, בְּךָ יִתְקִיִּים עִם יִשְׂרָאֵל, (מִיכָה ז) כִּימִי
 צִאתָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת. וּבְגִלוּתָא
 בְּתִרְיָא, תִּרְיִין מְשִׁיחִין יִשְׁלַח עֲמֻדָּה, לְקַבֵּל תִּרְיִין גְּדַפִּין

לשון הקודש

אותך, רועה הנאמן, בהתחלה.
 ומה כתוב בהם? (שמות ב) ויפן כה וכה
 וירא כי אין איש. שפלים רשעים, ולא
 מצאת בהם איש זוכה להוציאם
 מהגלות. ולכן סרבתי ללכת לשם,
 ואמרת שלח נא ביד תשלח. והרי אתה
 כמו באותו זמן, כך יתקיים עם ישראל,
 (מִיכָה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו
 נפלאות. ובגלות האחרונה ישלח עמוד

לברכה בעלי המשנה, לפום צערא
 אנרא.

ויציאת הנפש, מקדם שיוציאת יש לה
 צער, לאחר שיוציאת ברחמים. וסוד
 הדבר - (ירמיה לא) בבכי יבאו, אחר כך -
 ובתחנונים אובילים. ולכן, (שם ל) ועת צרה
 היא ליעקב וממנה יושע, ויצאו ברחמים.
 וכמו שהקדוש ברוך הוא שלח את היונה
 ולא מצאה מקום לשרות, כך שלח

דִּיּוֹנָה. דְּאַנְתָּ בְּנוֹפֵא בְּגִלוֹתָא רְבִיעָא, לִית לָךְ
גְּדַפִּין. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא בְּקַדְמִיתָא הוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּנוֹפֵא,
וְאַנְתָּ וְאַחֲרֵךְ, בְּתַרִּין גְּדַפִּין דִּיּוֹנָה, וּבְהוֹן פְּרַחוּ יִשְׂרָאֵל.

השלמה מההשמטות (סימן ט"ו)

עוֹלָמָא עַל בַּר נָשׁ פּוֹרְסֵיִיא מְרוֹבְעַת בְּאַרְבַּע חִיּוּן
וְאָדָם לְשֶׁבֶת עַל חַפְסָא. כָּל אֲבָר וְאֲבָר
דְּהֵאֵי עוֹלָמָא אִיהוּ מְלֵאךְ דְּאִיהוּ מְמַנָּא עַל כָּל
פְּקוּדָא וּפְקוּדָא כְּמָה דְּאוּקְמוּהּ מְאִירי מִתְּנִיתִין עֲשָׂה
מְצוּה אַחַת קְנָה לוֹ פְּרַקְלִיט אַחַד.

עוֹלָמָא בְּרִשְׁיַעֲיָא עֲבוּדָה זָרָה, ד' חִיּוּן דִּילִיָּה, עוֹן
מְשֻׁחִית אַף וְחֻמָּה ד' אַנְפִּין דְּעֲבוּדָה זָרָה
נְדָה, שְׂפַחָה, גּוּיָה, זוֹנָה. וּבְגִין דָּא (בראשית א) וַיִּבְרָא
אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, דָּא מְטַטְרוּן. מָאן אֱלֹהִים
דְּבָרָא לִיָּה, דָּא אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלַךְ עוֹלָם.

לשון הקודש

כָּל מְצוּה וּמְצוּה, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרוּהוּ בְּעַלֵּי
הַמְּשֻׁנָה, עֲשֵׂה מְצוּה אַחַת – קְנָה לוֹ
פְּרַקְלִיט אַחַד.

צַלְמֵם בְּרִשְׁעִים עֲבוּדָה זָרָה, אַרְבַּע חִיּוֹת
שָׁלוּ – עוֹן מְשֻׁחִית אַף וְחֻמָּה, אַרְבַּע
פְּנִים שֶׁל עֲבוּדָה זָרָה – נְדָה שְׂפַחָה גּוּיָה
זוֹנָה. וּמִשּׁוּם זֶה, (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים
אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, זֶה מְטַטְרוּן. מִי
הָאֱלֹהִים שֶׁבָרָא אוֹתוֹ? זֶה אֱלֹהִים חַיִּים

שְׁנֵי מְשֻׁחִים, כְּנֶגֶד שְׁתֵּי כְּנָפֵי יוֹנָה.
שְׂאֵתָהּ כְּמוֹ גּוֹף בְּגִלוֹת הַרְבִּיעִית, אֵין לָךְ
כְּנָפִים. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא בְּהִתְחַלָּה הָיוּ
יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ גּוֹף, וְאַתָּה וְאַחֲרֵךְ בְּשְׁתֵּי
כְּנָפֵי יוֹנָה, וּבְהֵן פְּרַחוּ יִשְׂרָאֵל.

השלמה מההשמטות סימן טו

צַלְמֵם עַל אָדָם פְּסָא מְרַבַּע בְּאַרְבַּע חִיּוֹת
וְאָדָם לְשֶׁבֶת עַל חַפְסָא. כָּל אֲבָר וְאֲבָר
שֶׁל זֶה הַצַּלְמֵם הוּא מְלֵאךְ שֶׁהוּא מְמַנָּה עַל

בְּצַלְמֵם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ סַמ"אל, דְּמַנִּיחַ אֱלֹהִים
 אַחֲרֵיהֶם דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (שְׁמוֹת כ) לֹא יִהְיֶה לָךְ
 אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פָּנָי. אִם זָכָה בָּרָא לִיחַ אֱלֹהִים
 בְּצוֹלְמָא דְּמַטְרוּן, עֶבֶד תְּחֹזֵת רַבִּיחַ. וְהֵאֵי אִיחַו
 וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּהֵאֵי דִּיִּקְנָא. וְאִם
 לֹא זָכָה צַלְמֵם דְּסַמ"אל.

תְּנִינָא מִלְּאָךְ הַמְּוֹת דְּאִיחַו תְּחֹזֵת רְשׁוּתָא דְּקוֹדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְמִידָן בֵּיהּ פֶּר נָשׁ בְּגִיחָנָם, אִם
 לֹא הוּא צְדִיק. וּבְגִין דָּא וַיִּצְר, יַעֲרָה לְטַב,
 מְטְרוּן. לְמַעַבְד (לְמַחֲו) לִיחַ עוֹזֵר בְּאִוְרֵיתָא בְּפִקוּדִין,
 וְהֵאֵי אִיחַו אַעֲשֶׂה לוֹ עוֹר. וְאִם לֹא זָכָה, יַעֲרָה
 לְבִישׁ, סַמ"אל. דְּאִיחַו כְּנַגְדוֹ לְמַחֲטִי לִיחַ לְמִידָן לִיחַ
 בְּגִיחָנָם. וְתַרְוֵיהוּ אֶזְלִין עִם פֶּר נָשׁ בְּתֵרִין צוֹלְמִין.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

וּמְלֻךְ עוֹלָם.

שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְדוֹן בּוֹ אָדָם
 בְּגִיחָנָם, אִם לֹא שְׁהוּא צְדִיק. וּמְשׁוּם זֶה
 וַיִּצְר, יַעֲרָה לְטוֹב, מְטְרוּן, לַעֲשׂוֹת
 (לְהִיּוֹת) לוֹ עוֹזֵר בְּתוֹרָה בְּמַצּוֹת, וְזֶהוּ
 אַעֲשֶׂה לוֹ עוֹר. וְאִם לֹא זָכָה, יַעֲרָה לְרַע,
 סַמ"אל, שְׁהוּא כְּנַגְדוֹ לְהַחֲטִיא אוֹתוֹ לְדוֹן
 אוֹתוֹ בְּגִיחָנָם. וּשְׁנֵיהֶם הוֹלְכִים עִם הָאָדָם
 בְּשְׁנֵי צַלְמִים.

בְּצַלְמֵם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ, סַמ"אל,
 שְׁמַנְנוֹ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם, שְׁנַאֲמַר בּוֹ (שְׁמוֹת
 כ) לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פָּנָי. אִם
 זָכָה – בָּרָא אוֹתוֹ אֱלֹהִים בְּצַלְמֵם שֶׁל
 מְטְרוּן, עֶבֶד תַּחַת רַבּוֹ. וְזֶהוּ וַיִּבְרָא
 אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּזוֹ הַצּוֹרָה.
 וְאִם לֹא זָכָה – צַלְמֵם שֶׁל סַמ"אל.
 לְמַדְנֵנוּ, מִלְּאָךְ הַמְּוֹת שְׁהוּא תַּחַת רְשׁוּת

וַיִּפְתַּח בְּאָפְיוֹ נְשֻׁמַּת חַיִּים, דָּא צוֹלְמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, שְׂכִינְתָא דְאַתְמַר בָּהּ וּמְלָכוּתוֹ בְּכָל
 מְשָׁלָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַאי צוֹלְמָא שְׁלִיט עַל
 תְּרוּיְהוּ. וְהַאי צוֹלְמָא תִּיבַת נַח. עוֹרֵב וּבֵת זוּגוֹ לְקַבְּל
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתֵיהּ בְּגִלוּתָא, אֲרַמְיֹז רָזָא דָּא.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב בְּקַדְמֵיתָא, דָּא יֵצֵר הָרַע דְשִׁלַּח
 לִיה עִם בַּר נֶשׁ בְּהַאי עֲלָמָא דְאַקְדִים,
 בְּגִזְוֵנָא דְאַקְדִים לְיַעֲקֹב וּבְגִזְוֵנָא דְתַבְּנֵן דְאַקְדִים
 לְחַטָּה. אִי אֲשַׁבַּח הֵהוּא גּוֹף מְחֻיָּב בְּכַמְּה חוּבִין,
 מְלוּכְלָךְ בְּטַנּוּפִין דְעֵבִירוֹת. אֲתַמַּר בֵּיהּ, וְלֹא חֲזַר
 עוֹרֵב בְּשְׁלִיחוּתָא דְמֵאֲרִיָּה. לְבַתָּר וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה
 מֵאֲתוֹ, דָּא יֵצֵר הַטּוֹב: (עד כאן מוההשמטות).

לִית בְּקוּדְשָׁא, דְלֹא אֲתַבְּלִילוֹ תַמְנֵן עֶשְׂר סְפִירוֹת.
 בְּתִיבָה תַחְתָּיִם שְׁנַיִם וּשְׁלִישִׁים תַעֲשִׂיהָ.

לשון הקודש

שְׂמַקְדִים, כְּמוֹ שְׂהַקְדִים לְיַעֲקֹב וּכְמוֹ שְׂתַבְּנֵן
 מְקַדִים לְחַטָּה. אִם נִמְצָא הַגּוֹף הַהוּא מְחֻיָּב
 בְּכַמְּה חוּבוֹת, מְלֻכְלָךְ בְּטַנּוּפַת הָעֵבִירוֹת,
 נֵאמַר בּוֹ וְלֹא חֲזַר הָעוֹרֵב בְּשְׁלִיחוּת שְׁלֵ
 אֲדוּנּוֹ. לְבַסּוּף – וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה מֵאֲתוֹ.

זֶה יֵצֵר הַטּוֹב (ע"כ מוההשמטות):

אֵינן מְצוּה שְׁלֵא נְכַלְלוֹ שְׁם עֶשְׂר סְפִירוֹת.
 בְּתִיבָה – (בראשית ו) תַחְתָּיִם שְׁנַיִם וּשְׁלִישִׁים

וַיִּפְתַּח בְּאָפְיוֹ נְשֻׁמַּת חַיִּים – זֶה הַצֵּלֵם שֶׁל
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂכִינְהּ, שְׁנֵאמַר בָּהּ
 וּמְלָכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 שׁוֹלֵט בְּצֵלֵם הַזֶּה עַל שְׁנֵיהֶם, וְהַצֵּלֵם הַזֶּה
 תִּבַּת נַח. עוֹרֵב וּבֵת זוּגוֹ, בְּגִנְדַּת הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינְתּוֹ בְּגִלוּת רֹמְזוֹ סוּד זֶה.
 וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב – בְּרֵאשׁוֹנָה. זֶה יֵצֵר
 הָרַע שְׁשִׁלַּח לוֹ עִם הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה

לְאַכְלֵלָא בְּהַ, כְּהַנִּים לְוִים וְיִשְׂרָאֵלִים. תִּיבָה שְׂכִינָה
 עֲמַהוֹן, תּוֹרַת יי', אִיהִי רְבִיעִית הַהִיּוֹן, ה' רְבִיעֵאָה.
 וּמִשְׁלֶשֶׁת בֵּיהוּ, לְאַשְׁלֵמָא בֵּיהּ יְהוּה. וְעֵשְׂרָה דְרַגִּין
 דְּאַתְּכְּלִילוּ בֵּיהַ, דְּאַיְנוּן יו"ד ה"א וָא"ו ה"א.
 לְאַתְּקַיְימָא כְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּיִי'
 אֱלֹהֵיכֶם וְגו', (דברים יד) כָּנִים אַתֶּם לְיִי' אֱלֹהֵיכֶם. הַאי
 שְׂמָא שְׁלֹטְנוּתִיהּ בְּעוֹלָמָא דְבַר נֶשׁ, וְעַל כָּל אַבְר
 וְאַבְר דִּילִיהּ.

פְּקוּדָא פְּתַר דָּא, לְדוֹן כְּדִינֵי חֲנֻבִים, דְּאַתְּמַר דְּגִים
 וְחֲנֻבִים אֵינֵן טְעוּנִין שְׁחִיטָה, אֶלְא אִסְיַתָּם
 הִיא הַמַּתְּרַת אוֹתָם. הַכִּי מְאַרִי מַתְּנִיתִין, אֵינֵן צְרִיכִין
 שְׁחִיטָה, אֶלְא דְּאַתְּמַר בְּהוֹן וַיִּגְעוּ וַיֵּאָסֶף אֶל עַמּוּיו.
 מַה נוּנֵי יַמָּא, חִיּוֹתָן בְּיַמָּא, אוֹף תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים,
 מְאַרִי מַתְּנִיתִין, חִיּוֹתֵיהוּ בְּאוּרֵייתָא, וְאִי אַתְּפְּרִשָּׁן

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

תַּעֲשֶׂה, לְהַכְלִיל בְּהַ כְּהַנִּים לְוִים
 וְיִשְׂרָאֵלִים. תְּבָה שְׂכִינָה עֲמַהֶם, תּוֹרַת
 ה', הִיא רְבִיעִית הַהִיּוֹן, ה' רְבִיעִית.
 וּמִשְׁלֶשֶׁת בֵּיהוּ, לְהַשְׁלִים בּוּ יְהוּה.
 וְעֵשְׂרֵה דְרַגּוֹת שְׁנַכְלִלוּ בּוּ, שְׁהוּן יו"ד ה"א
 וָא"ו ה"א. לְהַתְּקִים כְּהַם בְּיִשְׂרָאֵל, (דברים
 ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּה' אֱלֹהֵיכֶם וְגו', (שם יד)
 כָּנִים אַתֶּם לְה' אֱלֹהֵיכֶם. שְׁם זֶה שְׁלֹטְנוּ
 כְּצֵלָם הָאָדָם, וְעַל כָּל אֵיבַר וְאֵיבַר שְׁלוּ.
 מַצְוָה אַחַר זֶה לְדוֹן כְּדִינֵי חֲנֻבִים,
 שְׁנַאֲמַר דְּגִים וְחֲנֻבִים אֵינֵם טְעוּנִים
 שְׁחִיטָה, אֶלְא אִסְיַתָּם הִיא הַמַּתְּרַת
 אוֹתָם. כִּד בְּעַלֵי הַמַּשְׁנָה, אֵינֵם צְרִיכִים
 שְׁחִיטָה, אֶלְא שְׁנַאֲמַר כְּהַם (בְּרַאשִׁית מֵט)
 וַיִּגְעוּ וַיֵּאָסֶף אֶל עַמּוּיו. מַה דְּגֵי הַיָּם
 חִיּוֹתָם בְּיָם, אֵף תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים בְּעַלֵי

מָנָה מִיַּד מֵתִים. תִּנְיָנָא (נ"א תנאים) דְּמִתְנִיתִין, דְּבָהּ
 אֲתָרְבוּ תִנְיָנֵי יַמָּא. וְאִי אֵינוֹן דְּבִיבְשָׁתָא יַעֲלוֹן (נ"א יפלוֹן)
 לְמֵיָא, וְלֹא יִדְעִין לְשַׁטְטָא, אֵינוֹן מִיִּיתִין. אֲבָל אָדָם
 דְּאֵינוֹן מְאִירֵי קַבְלָה, אֵינוֹן לְעֵילָא מְפֻלְחוֹ, בְּהוּ אֲתִמַּר
 (בראשית א) וַיִּרְדּוּ בְּדִגַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם, דְּאֵינוֹן מְאִירֵי
 מִתְנִיתִין, תִּנְיָנָא. הַתְנִיֵּן הַגְּדוֹל, (ישעיה כז) נָחַשׁ פָּרִית,
 לְקַבֵּל (שמות כו) וְהַפְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים.

בְּזִמְנָא דְּתִנְיָנֵן מְאִירֵי מִשְׁנָה, אֵית בְּהוֹן מִחְלוּקָת,
 וּמְקָשִׁין דָּא לְדָא, בְּלַע לְחַבְרִיָּה. וְהֵאֵי אֵיהוּ
 תְּלָמִיד זְעִיר, שְׁלֹא הִגִּיעַ לְחוֹרָאָה, וּמוֹרָה, תְּיִב
 מִיִּתָּה. וְאִי אֵינוֹן שְׂוִין דָּא לְדָא, וְאֵית בְּהוֹן מִחְלוּקָת
 וְקוּשְׂיָא, אֲתִמַּר בְּהוֹן לְסוּפָה, (במדבר כא) וְאֵת וְהֵב בְּסוּפָה,
 וְאוּקְמוּהָ אֶהְבָּה בְּסוּפָה.

לשון הקודש

פְּרִיחַ, בְּגִיד (שמות כו) וְהַפְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ
 הַקְּרָשִׁים.

בְּזִמְנֵן שְׁתִּינְיָנִים בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה יֵשׁ בְּהֵם
 מִחְלָקָת וּמְקָשִׁים זֶה עַל זֶה, בּוֹלַע אֵת
 חֲבֵרוֹ. וְזֶהוּ תְּלָמִיד קָטָן שְׁלֹא הִגִּיעַ
 לְחוֹרָאָה וּמוֹרָה, תְּיִב מִיִּתָּה. וְאִם הֵם
 שְׂוִים זֶה לְזֶה וְיֵשׁ בְּהֵם מִחְלָקָת וְקוּשְׂיָה,
 נְאֻמַּר בְּהֵם בְּסוּפָה, (במדבר כא) וְאֵת וְהֵב
 בְּסוּפָה, וּפְרֻשׁוּהָ אֶהְבָּה בְּסוּפָה.

הַמִּשְׁנָה חֵיוֹתָם בְּתוֹרָה, וְאִם נִפְרְדִּים
 מִמְּנָה, מִיַּד מֵתִים. הַתְנִיֵּן (התנאים) שֶׁל
 הַמִּשְׁנָה, שְׂבָה הַתְרַבּוּ תִנְיָנֵי הַיָּם. וְאִם
 אֵלוֹ שְׂבִיבְשָׁה יַעֲלוּ (יפלו) לְמַיִם וְלֹא
 יוֹדְעִים לְשָׁחוֹת, הֵם מֵתִים. אֲבָל אָדָם
 שֶׁהֵם בְּעֵלֵי קַבְלָה, הֵם לְמַעְלָה מִכָּלֵם,
 בְּהֵם נְאֻמַּר (בראשית א) וַיִּרְדּוּ בְּדִגַּת הַיָּם
 וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם, שְׂבָה בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה,
 תִּנְיָנִים, (יחזקאל כט) הַתְנִיֵּנוֹן הַגְּדוֹל, נָחַשׁ

אֲדַהְכִּי, הָא נִנְיָא רַבָּא אֲזִידְמֵן לְגַבִּיהַ, וְאָמַר רַעֲיָא
 מְהִימָנָא, (במדבר כד) אֵיתָן מוֹשְׁבֵךְ וְשִׁים בְּפִלְע
 קַנְדָּ. תִנְיָא דְמִסְיַע לָךְ. דְהָא נִנְיָן בְּפִלְע קַנְיָא דְלֵחוֹן.
 אֵיתָן בְּהַפּוּכָא, תִנְיָא. אֵיתָנִים בְּהַפּוּךְ אֲתָנוּן, תִנְיָאִים.
 אֶסְתַּמַּר מְנַיְהוּ, דְהָא אַנְתָּ כְּבֵד פֶּה וְכְבֵד לְשׁוֹן, וּמֵאן
 דְבַעֲי לְאַתְקַפָּא בְּפִלְע דְנִנְיָא יִפָּא, דְמֵאֲרֵי מְתַנִּיתִין,
 דְאֵינוּן תִנְיָאִים, בְּעֵי לְמַתְוֵי תְקִיפָה, לִישָׁנָא חֲדִידָא
 חֲרִיפָא, לִינְקוּב עַד דְמִטֵּי לְתַהוּמָא רַבָּא דְתַמָּן.

בִּי עוֹד (דף רע"ט ע"א) חֲזוֹן לְמוֹעֵד וַיִּפַּח לִקְצֵן וְלֹא יִכּוֹב,
 (חבקוק ב) וְאוֹקְמוּהָ דְהָא קָרָא נִזְקָב וַיִּזְרַד, עַד
 תַּהוּמָא רַבָּא. מָאן הוּא דְנַחֲתִית לְתַהוּם רַבָּא,
 לְאַשְׁכַּחַא זְמָנָא דָּא, אֶלְא אַנְתָּ, דְאַתְמַר בְּךְ (תהלים לו)
 צִדְקַתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תַּהוּם רַבָּה. כִּמְהָ מֵאֲרֵי
 מְתַנִּיתִין, דְבַעֲו לְנַחְתָּא לְעוֹמְקָא דְהַלְבָּה, לְאַשְׁכַּחַא
 תַּמָּן קִיז דְפִרְקַנְיָא, וְנַחְתוּ תַמָּן, וְלֹא סְלִיקוּ. וְאַף עַל

לשון הקודש

להיות תקיפה, לשון מְחַדְדַת חֲרִיפָה,
 לְנִקְב עַד שְׁמַנְיָעָה לְתַהוּם הַגְּדוּלָה שְׁשֵׁם.
 בִּי עוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד וַיִּפַּח לִקְצֵן וְלֹא יִכּוֹב
 (חבקוק ב). וּפְרָשׁוּהָ שְׁפִסּוּק זֶה נִזְקָב וַיִּזְרַד
 עַד תַּהוּם רַבָּה. מִיְהוּ שְׁיִזְרַד לְתַהוּם רַבָּה
 לְמִצָּא זְמָן זֶה? אֶלְא אַתְהָ, שְׁנַאמַר בְּךְ
 (תהלים לו) צִדְקַתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ
 תַּהוּם רַבָּה. כִּמְהָ בְעֵלֵי מִשְׁנָה שְׂרַצוּ

בִּין כְּךָ הָרִי דְגַגְדוּל הַזְּמָן אֲלֵיו וְאָמַר,
 רוּעָה הַנְּאֻמָּן, (שם כד) אֵיתָן מוֹשְׁבֵךְ וְשִׁים
 בְּפִלְע קַנְדָּ. תִנְיָא שְׁמַסְיַע לָךְ, שְׁהַרֵי דְגַגִּים
 בְּפִלְע הַקֵּץ שְׁלֵהֶם, אֵיתָן בְּהַפּוּךְ – תִנְיָא.
 אֵיתָנִים בְּהַפּוּךְ אוֹתִיּוֹת – תִנְיָאִים. הַשְּׁמַר
 מֵהֶם, שְׁהַרֵי אַתְהָ כְּבֵד פֶּה וְכְבֵד לְשׁוֹן,
 וּמִי שְׂרוּצָה לְהַחְזִיק בְּפִלְע שֶׁל דְגַי הַיָּם,
 שֶׁל בְעֵלֵי הַמִּשְׁנָה, שְׁהֶם תִנְיָאִים, צָרִיךְ

גַּב דְּלִישְׁנֵהוֹן הָוֹת כְּפִטְיִשׁ יְפוּצִין סְלַע, חֲלִישׁ פִּטְיִשׁ
 דְּלַחֲזוֹן, לְנִקְבָּא בְּתַהוּא סְלַע. וּמֵאן דְּנִקְיָבוּ דִּילֵיהּ
 בְּתַהוּא סְלַע בְּלֹא רִשׁוּ, אַתָּא חוּיָא לְנִשְׁכָּא לֵיהּ. וְאִית
 אַתְרֵינִין דְּנִקְיָבוּ לָהּ, עַד דְּמָטוּ לְתַהוּמָא רַבָּא, וְלֹא
 סְלִיקוּ מִתַּמְּנָן.

וּבְזַמְנָא דְּנוֹקְבָא פְּתִיחָא, כָּל מָאן דְּהָוָה נָפִיל תַּמְּנָן,
 לֹא הָוָה סְלִיק. וּמְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד נָפִיל תַּמְּנָן
 עִם מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. דְּחָד אִיהוּ (זכריה ט) עָנִי וְרוֹכֵב עַל
 חֲמֹר. וְחָד אִיהוּ, (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ, דָּא מְשִׁיחַ בֶּן
 יוֹסֵף. וְהָאִי אִיהוּ (שמות כא) בִּי יִכְרֶה אִישׁ בּוֹר וְלֹא יִכְסְנוּ
 וְנָפִיל שָׁמָּה שׁוֹר אוֹ חֲמֹר. וּבְגִין דָּא אֶקְרִי מְשִׁיחַ,
 בְּרַ נְפִלִי. וְאִיהִי נִפְלֵת בְּתַרְיִיהוּ, וְאַתְמַר עָלָהּ, (עמוס ה)
 נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל. וְאַנְתָּ הוּא (שמות
 כא) בְּעַל הַבּוֹר יִשְׁלַם פְּסָף יָשׁוּב לְבַעְעָלָיו. וְהִמַּת יְהִיָּה

לשון הקודש

שָׁם, לֹא הָיָה עוֹלָה. וּמְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד נָפִיל
 שָׁם עִם מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. שְׂאָחֵד הוּא (זכריה
 ט) עָנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמֹר, וְאַחֵד הוּא (דברים לג)
 בְּכוֹר שׁוֹרוֹ, זֶה מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. וְזֶהוּ (שמות
 כא) בִּי יִכְרֶה אִישׁ בּוֹר וְלֹא יִכְסְנוּ וְנָפִיל
 שָׁמָּה שׁוֹר אוֹ חֲמֹר. וְלִבְנֵי נִקְרָא הַמְשִׁיחַ
 בְּרַ נְפִלִי. וְהִיא נִפְלָה אַחֲרֵיהֶם, וְנֶאֱמַר
 עָלֶיהָ, (עמוס ה) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם
 בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל. וְאַתָּה הוּא בְּעַל הַבּוֹר

לְרַדְתָּ לְעַמְּךָ הַהֲלֹכָה לְמַעַא שָׁם אֶת קֶזַן
 הַגְּאֻלָּה, וְיִרְדּוּ שָׁם וְלֹא עָלוּ. וְאַף עַל גַּב
 שְׁלִשׁוֹנָם הָיְתָה כְּפִטְיִשׁ יְפוּצִין סְלַע, חֲלִישׁ
 הַפִּטְיִשׁ שְׁלָהֶם לְנִקְבַּ בְּאוֹתוֹ סְלַע. וּמִי
 שְׁנִקְבַּ שְׁלוֹ בְּאוֹתוֹ סְלַע בְּלֹא רִשׁוּת, כָּא
 נַחֲשׁ לְנִשְׁדַּךְ אוֹתוֹ. וְיִשׁ אַחֲרֵים שְׁנִקְבּוּ
 אוֹתוֹ, עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְתַהוּם רַבָּה, וְלֹא עָלוּ
 מִשָּׁם.

וּבְזַמְּנָן שֶׁהִנְקַב פְּתוּת, כָּל מִי שֶׁהָיָה נוֹפֵל

לו, דָּא מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, דְּעָתִיד לְאַתְקַטְלָא.

נַחַת בְּגִינִיה. דְּוֵדַי אַרְבַּע גְּלִיזֵת הֲוֹ, תִּלְת, לְקַבֵּל
תִּלְת קְלִיפִין דְּאַגְוָזָא, דְּאַיִנוּן תַּחוּ, קו יִרֻק,
קְלִיפָה יִרֻקָא דְּאַגְוָזָא. תַּנְיִנָא בְּהוּ, אַבְנִין מְפּוֹלְמוֹן,
דְּאַיִנוּן סְלָעִים תַּקִּיפִין, דְּמֵאֲרִי מִתְּנִיתִין פְּסָקוּ
מִנְיִיָּהוּ בְּמָה פְּסָקוֹת, וְנָקִיט לֹון, לְאַפְקָא מִיָּא
דְּאַוּרִיָּתָא. וּבְגִין דָּא אַתְקַרִּיאוּ אַבְנִים מְפּוֹלְמוֹת,
דְּמִנְיִיָּהוּ מִיִּין נְפָקִין. קְלִיפָה תְּלִיתָאָה, דְּקִיקָא, גְּלוּתָא
תְּלִיתָאָה, דְּהָוָה זְעִיר, וְהָאִי אִיהוּ וְחֻשְׁף. גְּלוּתָא
רְבִיעָאָה, תַּהוּם רַבָּה, חָלַל דְּאַגְוָזָא. וְהָאִי אִיהוּ, (בראשית

א) וְחֻשְׁף עַל פְּנֵי תַּהוּם.

וְאַתְקַרִּי בּוֹר, דְּנַפְל שְׁמָה שׁוֹר, דָּא דְּכַתִּיב בְּיוֹסֵף,
(דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ. דְּאַתְמַר בֵּיתָא,
(בראשית לו) וַיִּשְׁלִיכוּ אוֹתוֹ הַבּוֹרָה. נוֹקְבָא בִישָׂא. וְהַבּוֹר

לשון הקודש

הַתּוֹרָה, וְלִכְן נִקְרְאוּ אַבְנִים מְפּוֹלְמוֹת,
שְׁמָהם יוֹצֵאִים מִים. קְלִפָּה שְׁלִישִׁית,
דְּקִיקָה, גְּלוּת שְׁלִישִׁית, שְׁהִיָּתָה קַמְנָה,
וְהוּ וְחֻשְׁף. גְּלוּת רְבִיעִית – תַּהוּם רַבָּה,
חָלַל הָאִגְוָז. וְהוּ (בראשית א) וְחֻשְׁף עַל פְּנֵי
תַּהוּם.

וְנִקְרָא בּוֹר, שְׁנַפְל שְׁמָה שׁוֹר, זֶה
שְׁפָתוֹב בְּיוֹסֵף (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר
לוֹ, שְׁנַמְר בּוֹ (בראשית לו) וַיִּשְׁלִיכוּ אוֹתוֹ

יְשָׁלֵם בְּסָף יִשְׁיב לְבַעְלָיו (שמות שם). וְהַמַּת
יְהִיָּה לוֹ – זֶה מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף שְׁעָתִיד
לְהִהָרֵג.

יִרְדּוּ בְּגִלְלוֹ. שׁוֹדַי אַרְבַּע גְּלִיזֵת הֲוִי.
שְׁלֵשׁ בְּנָגַד שְׁלֵשׁ קְלָפוֹת הָאִגְוָז, שְׁהָם:
תַּחוּ – קו יִרֻק, קְלִפָּה יִרֻקָה שֶׁל הָאִגְוָז.
שְׁנֵי בְּהוּ – אַבְנִים מְפּוֹלְמוֹת, שְׁהָם סְלָעִים
חֻזְקִים, שְׁבַעֲלֵי הַמְשָׁנָה פְּסָקוּ מֵהֶם בְּמָה
פְּסָקוֹת, וְלִקְחוּ אוֹתָם לְהוֹצִיא מִים שֶׁל

רַק, דְּבוּרָא (נ"א דְבוּרָא), רַק בְּלֹא תוֹרָה, אֲבָל נְחָשִׁים
 וְעַקְרָבִים יֵשׁ בּוֹ. וְדָא גְלוּתָא רְבִיעָאָה, דִּר דְרִשְׁעִים
 מְלֵא נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים, רַמָּאִים בְּנְחָשִׁים וְעַקְרָבִים,
 דְעַקְרִין מְלֵי דְרַבָּנָן, וְדִיִּינִין לְשַׁקְרָא, עָלְיָהּוּ אֲתַמַּר,
 הָיוּ צָרִיחַ לְרֵאשׁ. (איכה א)

וַיִּפֶן כַּה וְכַה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ, (שמות ב) דְיִשְׂרָאֵל,
 בְּאֵלִין רִשְׁיַעְיָא עַרְב רַב, וְדָא בְסוּף גְלוּתָא.
 וּבְנִין דָּא קִין דְפּוֹרְקָנָא נּוֹקֵב עַד תְּהוּם רַבָּה. וְרַעְיָא
 מְהֵימְנָא, תְּהוּם הוּא הַמְּוֹת בְּהִיפּוּד אֲתוּנּוֹ, וְלִית מְוֹת
 אֲלֵא עֲנִיּוּתָא, אַנְתָּ נְחִיתת תַּמָּן. וְהָא קָא אֲתַבְּרִיר
 לְעִילָא, קַמִּי תַנָּאִים וְאַמּוֹרָאִים, וּכְלָהוּ נְחִתִין בְּנִינְדָּ
 בְּתַהוּמָא לְסִיַּעָא לָךְ.

וְאַנְתָּ תַנָּא דְמִסִּיַּע לָךְ יִתִיר מְכַלְהוּ, בְּגִין דְאַנְתָּ
 לְוִיתָן (נחש בריח) דִּי־מָא דְאוּרִיַּתָּא, מְאִרִיָּה דְכָל

לשון הקודש

עַרְב רַב, וְזֶה בְּסוּף הַגְּלוּת. וּמִשּׁוּם כִּד קִין
 הַגְּלוּת נּוֹקֵב עַד תְּהוּם רַבָּה. וְרוּעָה
 הַנְּאָמָן, תְּהוּם הוּא הַמְּוֹת בְּהִיפּוּד
 אוֹתִיוֹת, וְאֵין מְוֹת אֲלֵא עֲנִיּוּת, אַתָּה
 יִרְדֶּת שָׁם. וְהָרִי זֶה הַתַּבְּרִיר לְמַעְלָה לְפָנֵי
 הַתַּנָּאִים וְהַאֲמוֹרָאִים, וְכָלֵם יוֹרְדִים
 בְּגִלְלָךְ לְתַהוּם לְסִיַּע לָךְ.

וְאַתָּה תַנָּא שְׁמִסִּיע לָךְ יוֹתֵר מְכָלֵם,
 מִשּׁוּם שְׂאֲתָה לְוִיתָן (נחש בריח) שֶׁל יָם

הַבְּרָה, נְקֻבָּה רְעָה. וְהַבוּר רַק - זְכַר
 (דבור), רַק בְּלֵי תוֹרָה, אֲבָל נְחָשִׁים
 וְעַקְרָבִים יֵשׁ בּוֹ. וְזוֹ הַגְּלוּת הֶרְבִּיעִית,
 דִּיר שֶׁל רִשְׁעִים מְלֵא נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים,
 רַמָּאִים בְּנְחָשִׁים וְעַקְרָבִים, שְׁעוֹקְרִים
 דְבָרֵי רַבּוּתֵינוּ וְדָנִים לְשַׁקְרָא, עָלְיָהֶם
 נְאֻמַּר (איכה א) הָיוּ צָרִיחַ לְרֵאשׁ.

וַיִּפֶן כַּה וְכַה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ (שמות ב),
 שֶׁל יִשְׂרָאֵל הַמְעַרְבִים בְּרִשְׁעִים הַלְלוּ,

נוֹנִין לְוִיתָן אֶתְקָרִי, עַל שֵׁם אוֹרֵייתָא, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ
 (משלי א) בִּי לְוִיתָן חֵן הֵם לְרֵאשֶׁךְ. וּבְךָ (תהלים לו) אָדָם
 וּבִהְמָה תוֹשִׁיעַ יי'. אָדָם דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (במדבר יט) אָדָם בִּי
 יָמוֹת בְּאֶהֱל, וְאוֹקְמוֹתָ מְאִירֵי מִתְנִיתִין, אִין חֲתוּרָה
 מִתְקַיִּמַת אֶלָּא בְּמִי שְׁמִמִּית עֲצָמוֹ עֲלֵיהָ, וְלִית מִיתָה
 אֶלָּא עֲנִיּוֹתָא. וּבִהְמָה, אֶלִּין עַמֵּי הָאָרֶץ, דְּאֵינּוֹן
 מִתְכַּפְּיִין פְּסוּם פִּפְרָד תַּחֲזוֹת מְאִירֵי מִתְנִיתִין.

אֶדְהֲכִי הָא בּוֹצִינָא קְדִישָׁא (אָתָא), פִּתַּח רַעֲיָא
 מְהִימְנָא וְאָמַר, מְאִירֵי מִתְנִיתִין מָאן אִיהוּ
 לְוִיתָן. אָמַר לִיהּ בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, הֲאִי אִיהוּ דְּדַרְגִּינָה
 עֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְצַדִּיק, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ, גּוֹף וּבְרִית
 חֲשִׁבִינָן חֲד. וְאֶתְרַבִּי בִּימָא דָּא, דְּאִיהִי אִימָא עֲלָאָה,
 יָם, דְּבָהּ מִיִּחְדִּין לְקוֹדֶשָׁא בְּרוּךְ הוּא כ"ה כ"ה אֶתוּוֹן,
 דְּאֵינּוֹן יָם בְּחֻשְׁבָּן, וְאִיהוּ בָּהּ. אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא,

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

הַמְשֻׁנָּה.

בֵּין כָּךְ הֲרִי (אָתָא) הַמְנוּרָה הַקְּדוּשָׁה. פִּתַּח
 הַרוּעָה הַנְּצִאֲמָן וְאָמַר, בְּעֲלֵי הַמְשֻׁנָּה, מִהוּ
 לְוִיתָן? אָמַר לוֹ הַמְנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, זְהוּ
 שְׂדֵרְנָתוֹ עֲמוּד הָאֶמְצָעִי, וְצַדִּיק, שְׁנַאֲמַר
 בּוֹ גּוֹף וּבְרִית נְחֻשְׁבִים לְאַחֵר. וְהַתְנַדֵּל
 בָּיָם זֶה, שְׁהִיא הָאֵם הַעֲלִיּוֹנָה, יָם, שְׁבָה
 מִיִּחְדִּים אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כ"ה כ"ה
 אוֹתִיוֹת, שְׁהֵם יָם בְּחֻשְׁבּוֹן, וְהוּא בָּהּ.

הַתּוּרָה, בְּעַל כָּל הַדְּגִים נִקְרָא לְוִיתָן, עַל
 שֵׁם הַתּוּרָה שְׁנַאֲמַר בָּהּ (משלי א) בִּי לְוִיתָן
 חֵן הֵם לְרֵאשֶׁךְ, וּבְךָ (תהלים לו) אָדָם וּבִהְמָה
 תוֹשִׁיעַ הִי. אָדָם – שְׁנַאֲמַר בּוֹ (במדבר יט)
 אָדָם בִּי יָמוֹת בְּאֶהֱל, וּבְאֵרוֹ בְּעֲלֵי
 הַמְשֻׁנָּה, אִין חֲתוּרָה מִתְקַיִּמַת אֶלָּא בְּמִי
 שְׁמִמִּית עֲצָמוֹ עֲלֵיהָ, וְאִין מִיתָה אֶלָּא
 עֲנִיּוֹת. וּבִהְמָה – אֵלוֹ עַמֵּי הָאָרֶץ, שְׁהֵם
 נִכְפְּים כְּמוֹ סוּם וּפְרָד תַּחַת בְּעֲלֵי

וְדָאֵי לְוִיתָן דְּקָאִים עַל שְׂפַת הַיָּם, וְעָלְמָא קָאֵי עַל
 סְנִפִּירוּזֵי, דָּא (משלי י) צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, דְּכָל עָלְמָא
 קָאִים עֲלוּי. אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, וּפְאָה חוּלְקָךְ רַעֲיָא
 מִהֵימְנָא. (כאן חסר).

בַּת קוֹל בְּגִלוּתָא, עַד דִּתִּיתִי אֲנִתְּ לְנִפְתָּה, דְּאֲנִתְּ קוֹל
 דִּילָהּ, דְּכָל אִשָּׁה בַת בַּעֲלָהּ, כִּמְה דְאֵת אָמַר
 וְתִהִי לוֹ לְבַת. מְאֹרְשָׁה אִיהִי לָךְ, עַדִּיין לָא עַבְדַּת
 עִמָּה לְחוּפְתָּה. (ד"א עאלת)

אֲתִמַּר, צְעָקָה הַנְּעֵרָה הַמְּאֹרְשָׁה וְאִין מוֹשִׁיעַ לָהּ.
 וְהִכִּי שְׂכִינְתָּא, אִימָא דִּילָהּ (נ"א עֲלָאָה), צוֹעֲקַת
 עַל בְּנָה, וְאִין מוֹשִׁיעַ לָהּ, עַד דִּיִּיתִי עִמּוּדָא
 דְּאִמְצַעִיתָא בְּגִינָה, דְּאִיהוּ מוֹשִׁיעַ. דְּבְגִינָה אֲתִמַּר,
 הִנֵּה מִלְכָּךְ יָבֵא לָךְ צְדִיק וְנוֹשָׁע. הוּא מוֹשִׁיעַ
 לְעֵילָא, וְאֲנִתְּ לְתַתָּא. וּבְגִין דְּאֲנִתְּ בְּדִיוֹקְנִיהּ, אֲתִמַּר
 בְּךָ, (דברים ה) וְאֵתָה פַּה עִמּוּד עִמְדִי. דְּכֻלְהוּ יִשְׂרָאֵל

לשון הקודש

לָךְ, וְעַדִּין לָא עֲשִׂיתְּ (בבבסח) עִמָּה לְחַפְתָּה.
 נְאֻמָּר (דברים כב) צְעָקָה הַנְּעֵרָה הַמְּאֹרְשָׁה
 וְאִין מוֹשִׁיעַ לָהּ. כִּךְ הַשְׂכִּינָה, הָאִם שְׁלָה
 (העליונה), צוֹעֲקַת עַל בְּנָה וְאִין מוֹשִׁיעַ לָהּ,
 עַד שְׂיָבֵא הָעִמּוּד הָאִמְצַעִי בְּשִׁבְלָהּ,
 שְׁהוּא מוֹשִׁיעַ, שְׂבַגְלָלָה נְאֻמָּר (זכריה ט)
 הִנֵּה מִלְכָּךְ יָבֵא לָךְ צְדִיק וְנוֹשָׁע. הוּא
 מוֹשִׁיעַ לְמַעְלָה, וְאֵתָה לְמַטָּה. וּמִשּׁוּם

אָמַר רוּעָה הַנְּאֻמָּן, וְדָאֵי שְׁלוּתָן שְׁעוּמַד
 עַל שְׂפַת הַיָּם וְהָעוֹלָם עוּמַד עַל סְנִפִּירוּי,
 זֶה צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, שְׂכָל הָעוֹלָם עוּמַד
 עֲלוּי. אָמַר הַמְּנֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אִשְׁרֵי
 חֲלָקְךָ רוּעָה הַנְּאֻמָּן.

בַּת קוֹל בְּגִלוּתָא, עַד שְׂתַבֵּא אֵתָה אֵלֶיךָ,
 שְׂאֵתָה קוֹל שְׁלָה, שְׂכָל אִשָּׁה בַת בַּעֲלָהּ,
 כִּמוֹ שְׂנַאֲמַר וְתִהִי לוֹ לְבַת. מְאֹרְשֵׁת הִיא

אֶחָדְרוּ לְאַהֲלֵיהוֹן, וְאַנְתָּ לָאוּ, עַד פּוֹרְקָנָא בְּתַרְיִיתָא.
 וּמֵאֵן גָּרַם דָּא, עֵרְב רַב. דְּבִגְיֵינִיחוּ, (שמות לב) וַיִּשְׁלַךְ
 מִיָּדוֹ אֶת הַלּוּחֹת. וּמִהֵימָּנָא שַׁעֲתָא נִפְלָה, וְלֹא
 אֶתְפָּרְקַת מֵעֵרְב רַב, דְּאֶתְמַר בְּחוּן (שמות יב) וְגַם עֵרְב
 רַב עָלָה אֲתָם. בְּכָל דָּא לֹא אֶתְפָּרְשָׁן מִיִּשְׂרָאֵל.
 וְשַׁפְחָה מִגְּבֻרְתָּהּ, עַד פּוֹרְקָנָא בְּתַרְיִיתָא.

אַנְתָּ בְּרָא דְמִלְפָּא, בְּגִוּוֹנָא דִילָךְ אֶתְמַר בְּעֵמּוּדָא
 דְּאֶמְצָעִיתָא (דף רע"ט ע"ב) בְּכֹלָא, חֲדוּה דִילָךְ,
 בְּחֲדוּה דִילִיָּה יְהֵא, כִּד יִיְתִי לְמִפְּרָק לְכַלְתִּיָּה, (תהלים יט)
 וְהוּא בְּחֲתָן יוֹצֵא מִחֻפְתּוֹ וְגו'. דְּהָא לְבוּשֵׁין דִילָה
 בְּגָלוּתָא חֲשׁוּכִין, וּבְזִמְנָא דְאִיְהִי מִתְּלַבְּשֵׁת בְּחוּן, אִיְהִי
 אֲמָרָה (שיר השירים א) אֵל תִּרְאוּנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחֹרֶת. וְאַלִּין
 קְלִיפִין אֵינּוּן, עֲוֹן מִשְׁחִית אַף וְחֻמָּה, נּוֹקְבָא בִישָׂא,
 שַׁפְחָה בִישָׂא, שַׁבְתָּאִי, (משלי ל) וְשַׁפְחָה כִי תִירֶשׁ

לשון הקודש

אֶתְהָה בֵּן הַמְּלָךְ, כְּמוֹ שֶׁלָךְ נֶאֱמַר בְּעֵמּוּד
 הָאֶמְצָעִי בְּכָל, חֲדוּה שֶׁלָךְ בְּחֲדוּה שֶׁלּוֹ
 תְהִיָּה כְּשֵׁיבָא לְגֵאל אֶת בְּלָתוֹ, (תהלים יט)
 וְהוּא בְּחֲתָן יוֹצֵא מִחֻפְתּוֹ וְגו'. שְׁחַרְי
 לְבוּשִׁיָּה בְּגָלוּת חֲשׁוּכִים, וּבְזִמְנָ שְׁהִיא
 מִתְּלַבְּשֵׁת בְּהֵם, הִיא אֲמָרָת, (שיר השירים א)
 אֵל תִּרְאוּנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחֹרֶת. וְהַקְּלָפוֹת
 הִלְלוּ הֵם מִשְׁחִית אַף וְחֻמָּה, נְקֻבָּה רְעָה,
 שַׁפְחָה רְעָה, שַׁבְתָּאִי, (משלי ל) וְשַׁפְחָה כִי

שְׁאֶתְהָה בְּדַמּוּתוֹ, נֶאֱמַר בְּךָ, (דברים ה) וְאַתָּה
 פַּה עֵמֶד עֵמְדִי. שְׁכַל יִשְׂרָאֵל חֲזוּרוֹ
 לְאַהֲלֵיהֶם, וְאַתָּה לֹא, עַד הַגְּאֻלָּה
 הָאֶחְרוּנָה. וּמִי גָרַם אֶת זֶה? עֵרְב רַב,
 שְׁבַגְלָלָם (שמות לב) וַיִּשְׁלַךְ מִיָּדוֹ אֶת הַלּוּחֹת.
 וּמֵאוּתָהּ שַׁעֲה נִפְלָה וְלֹא נִגְאֻלָּה מֵעֵרְב
 רַב, שְׁבָהֶם נֶאֱמַר (שם יב) וְגַם עֵרְב רַב עָלָה
 אֲתָם. בְּכָל זֶה לֹא נִפְרְדוּ מִיִּשְׂרָאֵל,
 וְשַׁפְחָה מִגְּבֻרְתָּהּ, עַד הַגְּאֻלָּה הָאֶחְרוּנָה.

גְּבִירְתָּהּ, דְּאִיהִי שֵׁבֶת מְלֻכְתָּא. מִשְׁחִית אַף וְחִמָּה,
סְחָרִין לְתַלְתָּא אֲבָהֶן.

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא מַה דְּחֹת בְּרַתָּא דְּמְלֻכָּא, י' עַל
הו"ה, דְּכְלִילָן בְּאֲבָהֶן, ה' קְדָמָא בְּאֲבָרְהָם. ה'
תְּנִינָא בְּיַצְחָק, ו' בְּיַעֲקֹב. וְחֹת י' רִישָׁא עֲלִיָּהּ.
אֲתָמַר, (אִיכָּה ה) נְפֻלָּה עֲטָרַת רֵאשִׁינוּ. וְאֲמַתִּילוּ רַבָּנָן
מְתָלָא, לְמְלֻכָּא דְּחָוָה לִיה עֲטָרָה עַל רִישֵׁיהּ, וְאִילָן
יָאָה קְדָמֶיהּ, אֲתִיָּא לִיה שְׁמוּעָה בִּישָׂא, אֲרָמִי עֲטָרָה
מֵעַל רִישֵׁיהּ. וּמַה דְּחֹת י' עַל הו"ה. י' לְעִילָא,
אֲתַהֲדַר הוה"י, י' לְתַתָּא. וּבְגִין דָּא אָמַר דָּוִד, (תְּהִלִּים
קִיח) אָבֶן מֵאֶסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה מֵאֵת יְיָ
הָיְתָה זֹאת.

קוּם רַעֲיָא מְהִימְנָא, טוֹל אֲבָנָא דָּא בִּידָךְ, דְּאֲתָמַר
בָּהּ, (זְכוּרִיָּה ג) עַל אָבֶן אַחַת שְׁבַעָה עֵינַיִם. לְתַבְרָא

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

לְמַלְךְ שְׁהֵיְתָה לוֹ עֲטָרָה עַל רֹאשׁוֹ, וְאִילָן
יָפָה לְפָנָיו. בָּאָה לוֹ שְׁמוּעָה רַעָה – הַרִים
הָעֲטָרָה מֵעַל רֹאשׁוֹ, וּמַה שְׁהֵיְתָה י' עַל
הו"ה, י' לְמַעְלָה, חֲזוּר הוה"י, י' לְמַטָּה.
וְלָבֶן אָמַר דָּוִד, (תְּהִלִּים קִיח) אָבֶן מֵאֶסוּ
הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה מֵאֵת ה' הָיְתָה
זֹאת.

קוּם רֹעָה הַנְּאָמָן, קַח אָבֶן זֶה בְּיַדְךָ,

תִּירֵשׁ גְּבִירְתָּהּ, שְׁהִיא שֵׁבֶת הַמְּלֻכָּה.
מִשְׁחִית אַף וְחִמָּה סוֹבְבִים אֶת שְׁלֹשֶׁת
הָאֲבוֹת.

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא מַה שְׁהֵיְתָה בֵּת הַמְּלֻכָּה, י'
עַל הו"ה, שְׁכָלוּלִים בְּאֲבוֹת – ה' רֵאשׁוּנָה
בְּאֲבָרְהָם, ה' שְׁנִיָּה בְּיַצְחָק, ו' בְּיַעֲקֹב,
וְהֵיְתָה י' רֹאשׁ עֲלֵיהֶם. נֶאֱמַר (אִיכָּה ה) נְפֻלָּה
עֲטָרַת רֵאשִׁינוּ. וְהִמְשִׁילוּ רַבּוֹתֵינוּ מִשָּׁל

קְלִיפִין דְּאַגְוָזָא, דְּהָא כְּמָה רוּעִים פְּרָנְסִי דְרָא,
 אַתְּכַנְשׁוּ עַל הָאֵי אַבְנָא, דְּאִיהִי סְלַע דִּילָךְ, לְאַפְקָא
 מִיָּא מִתַּמָּן, דְּכַלָּה דִּילָךְ מַעֲיֵן הַחֲכָמָה. בְּהָאֵי סְלַע,
 דְּנִבְיָעָא דִילָהּ בְּאַוּרֵייתָא, בְּרִזּוֹן סְתִימּוֹן לִית סוּף.
 וְעָלָה אַתְמָר, (אִיּוֹב כח) וְהַחֲכָמָה מֵאִין תַּמְצָא.

וְכָל תּוֹקְפָא דְלַהוֹן לְאַעְבְּרָא קְלִיפָה דְלַעֲיָלָא, וְכֵד
 מִמֶּן לְקְלִיפָה תְנִינָא, דְּאִיהִי תְקִיפָא, אִיהִי
 קְשִׁיָּא לֹון, וּמַחָאן בְּהָ כָּל יוֹמֵיהוֹן כְּלָהוּ, בְּלִישְׁנֵיהוֹן
 דְּאִינוֹן תְּקִיפִין פְּכַטִישִׁין, וְלִית לֹון רְשׁוֹ לְאַפְקָא מִינָהּ
 מִיָּא. אֶלָּא אֲלִין טְפִין דְּנַפְקִין עַל יַדְךָ, בְּזִמְנָא
 דְּאַתְמָר בְּהָ, (בַּמְדַּבֵּר ט) וַיֵּךְ אֶת הַסְּלַע בְּמַטְהוּ פַעְמִים.
 וּבְמַחָאָה תְנִינָא נַפְקִי אֲלִין טְפִין. וְאֲלִין אִינוֹן רְמִיזוֹן
 דְּחֲכָמָה, רְמִיזוֹן דְּקַבְלָהּ, דְּאִינוֹן בְּחַגִּינָה, וּשְׂאֵר
 מִתְנִיתִין. וְהָאֵי אֶבֶן לִית מָאן דְּאַפִּיק מִינָהּ חֲכָמָה.

לשון הקודש

שְׁלַמְעֵלָה, וּכְשִׁמְנִיעִים לְקַלְפָה הַשְּׁנִיָּה,
 שֶׁהִיא חֲזָקָה, הִיא קֹשֶׁה לָהֶם, וּמִכֵּיּם בְּהָ
 כָּל יְמֵיהֶם כָּלָם בְּלִשְׁוֹנָם, שֶׁהִיא חֲזָקָה
 כְּמוֹ פְּטִישִׁים, וְאִין לָהֶם רְשׁוֹת לְהוֹצִיא
 מִמֶּנָּה מִים, אֶלָּא הַטְּפוֹת הַלְלוּ שִׁצְעָאוֹ עַל
 יַדְךָ בְּזִמְן שְׁנַאמֵר בְּהָ (בַּמְדַּבֵּר ט) וַיֵּךְ אֶת
 הַסְּלַע בְּמַטְהוּ פַעְמִים. וּבַמְכָּה הַשְּׁנִיָּה
 יִצְאוּ הַטְּפוֹת הַלְלוּ, וְאֵלוֹ הֵם רְמִזִּים שֶׁל
 חֲכָמָה, רְמִזִּים שֶׁל קַבְלָהּ, שֶׁהֵם בְּחַגִּינָה,

שְׁנַאמֵר בְּהָ (זכריה א) עַל אֶבֶן אַחַת שֶׁבָּעָה
 עֵינַיִם, לְשֹׁבֵר קַלְפַת הָאֶגְוָז. שֶׁהָרִי בְּמָה
 רוּעִים פְּרָנְסִי הַדּוֹר הַתְּכַנְסוּ עַל הָאֶבֶן
 הַזֹּאת, שֶׁהִיא סְלַע שֶׁלָּךְ לְהוֹצִיא מִים
 מִשָּׁם, שֶׁכַּלָּה שֶׁלָּךְ מַעֲיֵן הַחֲכָמָה בְּסְלַע
 הַזֶּה, שְׁנִבְיָעָתוֹ בַּתּוֹרָה בְּסוּדוֹת נִסְתָּרִים
 אִין סוּף, וְעָלֶיהָ נֹאמֵר (אִיּוֹב כח) וְהַחֲכָמָה
 מֵאִין תַּמְצָא.

וְכָל תְּקִיפָה שֶׁלָּהֶם לְהַעֲבִיר אֶת הַקַּלְפָּה

דְּאִיהִי מְלֻגָּאוּ, דְּלִית לָהּ סוּף, (דְּאִיהִי מוֹחָא מְלֻגָּאוּ) בַּר אַנְתָּי,
דְּאִתְמַר בְּךָ הִלְכָה לְמוֹשֶׁה מִסִּינַי.

פְּתַח רַעֲיָא מְהִימְנָא וְאָמַר, סָבָא סָבָא, אִית סָלַע,
וְאִית סָלַע, אִית אַבְנֵי, וְאִית אַבְנֵי. אִית אַבְנֵי
דְּשִׁמְא דִּיהוֹ"ה, עָלָה אִתְמַר (דְּנִיאל י"ב) וְאַבְנָא דִּי מַחַת
לְצִלְמָא הֲוֹת לְטוֹר רַב. וְאִית אַבְנֵי דְּאִיהִי (וּיְקָרָא כ"ו) אַבְנֵי
מִשְׁכִּיבֵית, דְּלִית תַּמָּן נְבִיעוּ דְּמִיָּא דְּחֻכְמָתָא, וְלֹא דְּבוֹר.

אַלְא אַבְנֵי דְּאִיהִי (חֲסִדָּה) סָלַע, דְּמוֹשֶׁה, עָלָה אִתְמַר
(בַּמְדַּבֵּר כ') וְדַבְּרָתֶם אֶל הַסָּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן
מִימֵיו. דְּאִיהִי בֵּית קוֹל וְלֹא תִלְיָא בָּהּ אַלְא דְּבוֹר
וּפְיוּסָא. אַבְל שְׂפַחָה, סָלַע אַחְרָא, דְּאִתְקְרִיאת (קְלִיפָה)
מִשְׁנָה. נוֹקְבָא דְּעֶבֶד גַּעַר. עָלָה אִתְמַר, (מִשְׁלֵי כ"ט)
בְּדַבְּרִים לֹא יוֹסֵר עֶבֶד, אַלְא דְּמַחֲאֵן וּמִתְפָּרִין מִינָהּ
כַּמָּה פְּסָקוֹת, וְלִקְטִין לוֹן, וְאִתְקְרוּן לְקוּטוֹת. וְעַל

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

מִשְׁכִּיבֵית, שְׂאִין שֵׁם נְבִיעַת מִי הַחֻכְמָה
וְלֹא דְּבוֹר.

אַלְא אַבְנֵי שְׁהִיא סָלַע שֶׁל מוֹשֶׁה, עָלֶיהָ
נֹאמַר (בַּמְדַּבֵּר ה') וְדַבְּרָתֶם אֶל הַסָּלַע
לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מִימֵיו, שְׁהִיא בֵּית קוֹל, וְלֹא
תִלְוִי בָּהּ אַלְא דְּבוֹר וּפְיוּס. אַבְל שְׂפַחָה
סָלַע אַחֵר, שְׁנִקְרָאָהּ (קְלִיפָה) מִשְׁנָה נְקֻבָּה
שֶׁל עֶבֶד גַּעַר. עָלֶיהָ נֹאמַר, (מִשְׁלֵי כ"ט)
בְּדַבְּרִים לֹא יוֹסֵר עֶבֶד. אַלְא שְׁמֵכִים

וְשֹׁאֵר הַמִּשְׁנֵינִיּוֹת. וּמִהָאֲבָן הַזֹּאת אֵין מִי
שִׁיּוּעִיא חֻכְמָה, שְׁהִיא מִפְּנִינִים, שְׂאִין לָהּ
סוּף, (שְׁהִיא הַמַּחַ מִפְּנִינִים) חוּץ מִפְּנֵי, שְׁנֹאמַר בְּךָ
הִלְכָה לְמוֹשֶׁה מִסִּינַי.

פְּתַח רוּעָה הַנִּצְמָן וְאָמַר, סָבָא סָבָא, יֵשׁ
סָלַע וְיֵשׁ סָלַע, יֵשׁ אַבְנֵי וְיֵשׁ אַבְנֵי. יֵשׁ אַבְנֵי
שֶׁל שֵׁם שֶׁל יְהוֹ"ה, וְעָלֶיהָ נֹאמַר (דְּנִיאל ה')
וְהָאֲבָן שְׁהִתְהָא אֶת הַעֲלָם נַעֲשִׂית לְהַר
גְּדוֹל. וְיֵשׁ אַבְנֵי שְׁהִיא (וּיְקָרָא כ"ו) אַבְנֵי